

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών

Πρακτική Άσκηση

Ενότητα 5: Διάλογος, επικοινωνία και μάθηση
στην προσχολική εκπαίδευση

Αν. Καθηγήτρια: Σοφία Αυγητίδου

E-mail: saugitidou@uowm.gr

Μέντορες: Δάφνη Δημητρίου,

Σόνια Λυκομήτρου

Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ψηφιακά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο εποικοδομητισμός βασίζεται στο διάλογο

Διάλογος

- Βασική προϋπόθεση για τη δημιουργία μιας παραγωγικής διαλογικής σχέσης είναι η αποδοχή των προσωπικών θεωριών των μελών της ομάδας, η ανοιχτότητα σε καινούριες ιδέες και προτάσεις και ο σεβασμός της διαφορετικής θέσης.- Δεν υπάρχει μία και μόνο σωστή απάντηση!
- Ο διερευνητικός διάλογος (δημιουργική λεκτική αλληλεπίδραση κατά την οποία ο ένας χτίζει πάνω στις ιδέες του άλλου).

Παραδείγματα

- Στα παραδείγματα θα αναζητήσουμε:
 - a) τα μηνύματα πίσω από το είδος της λεκτικής αλληλεπίδρασης, και
 - b) τις στρατηγικές λεκτικής αλληλεπίδρασης και τη σχέση τους με τη μάθηση.

Παράδειγμα 1^ο

- «N: Για να δούμε λοιπόν, **τι έπαθε αυτή η γιαγιά;** Παιδί: Φούσκωσε πάρα πολύ. N: Από τι; Παιδί: Από όλα αυτά που έφαγε. N: **Τι έφαγε πρώτα απ' όλα;** Παιδιά: Μια μύγα. N: Μια μύγα. **Μετά;** Παιδιά: Την αράχνη. N: **Η αράχνη τι έκανε στη μύγα;** Παιδιά: Έφαγε τη μύγα. N: **Μετά την αράχνη;** Παιδιά: Το πουλί.»).
- «N: Λοιπόν. Γιατί νομίζετε ότι μιλάει αυτή η ιστορία; Έτσι όπως βλέπετε το εξώφυλλο. Παιδιά: Για μια μύγα. N: Βλέπουμε μια μύγα. **Τι άλλο βλέπουμε;** Παιδί 1: Έναν άνθρωπο. Παιδί 2: Είναι μια κοπέλα.//N: Τι πράγμα μπορεί να έχει μέσα; Παιδί 1: Μπορεί να είναι το... Παιδί 2: Ένα ξύλο. Παιδί 3: Καραμέλες. N: Καραμέλες. **Άλλο;** Παιδί 1: Καραμέλες. Παιδί 2: Καρπούζι»).

Παράδειγμα 2^ο

- *«N: Τι κάνουν αυτοί οι στρατιώτες σ' αυτήν εδώ την εικόνα; Παιδί: Προχωράνε. N: Προχωράνε λέει ο Θανάσης. Παιδί: Τα άλογα. N: Και πού πάνε; Ορίστε Θωμά. Θωμάς: Μεσ στα χιόνια. N: Είναι μέσα στα χιόνια; Γλυκερία..; Θωμάς: Και φοράνε και μπότες. N: Φοράνε και μπότες. Τι άλλο φοράνε; Θωμάς: Και σκουφιά και.... N: Τι είναι αυτά που φοράμε στο κεφάλι; Παιδί: Καπέλα. Θωμάς: Κράνος// N: Μάλιστα, λοιπόν. Εδώ στον πόλεμο, λοιπόν. Και εδώ στην ειρήνη. Τι χρώματα έχουνε οι δύο ομάδες; Παιδί: Εδώ είναι σκοτεινά και εδώ είναι πολύχρωμα. N: Α, εμείς πού θα προτιμούσαμε να ζήσουμε, σε ποια εποχή, στην εποχή που είχε πόλεμο ή στην εποχή που έχει ειρήνη; Παιδιά: Ειρήνη. N: Εμείς τώρα τι έχουμε; Παιδιά: Ειρήνη. N: Ειρήνη. Και προτιμάμε να ζήσουμε σ' αυτή την εποχή, που έχει ειρήνη; Παιδιά: Ναι»).*

Παράδειγμα 3^ο

- «N: Και για να δούμε η άλλη Σοφία. **Εκεί μαζεύεται..** Παιδί: **Σύννεφα.** N: **Τι μαζεύεται εκεί;** Παιδί: **Αστραπή.** Παιδί: **Βροχή.** N: **Εκεί μαζεύεται πρώτα.... Τι, τι, τι, πάνω στα σύννεφα....** Θάνο.... Θάνο, τι είπαμε; Παιδί: **Συννεφιά.** N: **Είναι σύννεφα, σωστά.** **Αλλά από τι φτιάχνονται τα σύννεφα;** Παιδί: **Από βροχή.** Παιδί: **Από νερό.** N: **Από τι νερό;** Παιδί: **Από τη λίμνη και από..** N: **Από νερό; Από νερό, κανονικό νεράκι σαν αυτό που πίνουμε; Από τέτοιο νερό φτιάχνονται τα σύννεφα;** Παιδί: **Όχι, απ' τη λίμνη και από.....** N: **Ναι, αλλά τι νερό είναι εκείνο;** Το νερό της λίμνης σηκώνεται πάνω, πετάει και... Παιδί: **Εξατμίζεται.** N: **Εξατμίζεται, δηλαδή από.. από τι φτιάχνονται τα σύννεφα, από; α... τμούς»).**

Συσχέτιση είδους ερώτησης με μηνύματα

- Κλειστές ερωτήσεις – 1 σωστή απάντηση – βρες τι έχω στο μυαλό μου – σημαντικό ότι θέλει να μας πει η νηπιαγωγός – σημαντικό να ακολουθώ τη σκέψη της.
- Ερωτήσεις μνήμης – επιβραβεύεται όποιος προσέχει και θυμάται.
- Ερωτήσεις ρουτίνας - τι μέρα έχουμε σήμερα; - ποια γνώση είναι σημαντική; ////ΟΜΩΣ///.
- Ερωτήσεις ανοικτές, επινόησης, αξιολόγησης... το παιδί ως ικανό, με κρίση και άποψη που μετράει και επηρεάζει το παρόν του.

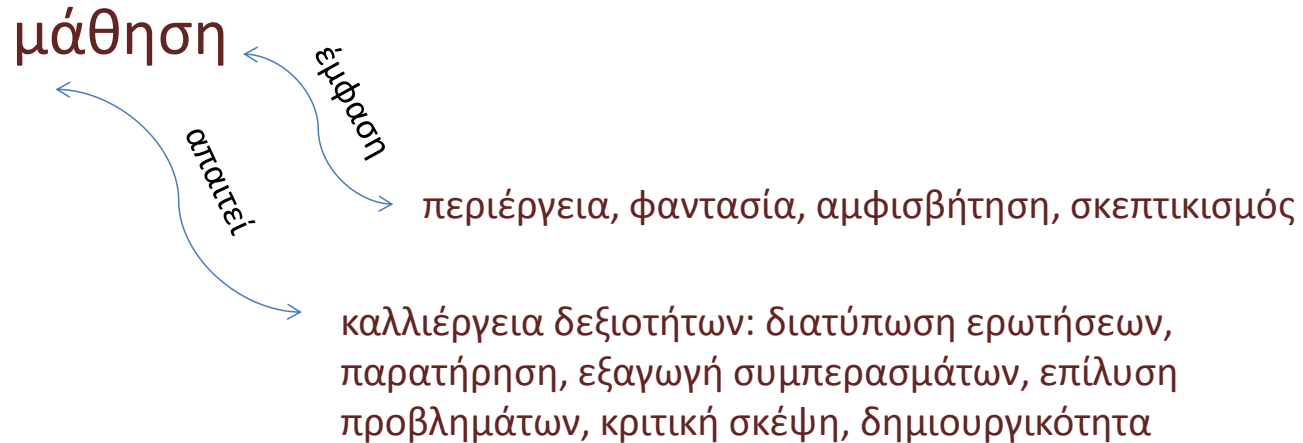

Συσχέτιση είδους ερωτήσεων και μάθησης/ταξινόμια του Bloom (1/2)

- **γνώση** (π.χ. «ποιες μηχανές είδαμε χτες στο μουσείο;»).
- **κατανόηση** (π.χ. «μπορείς να πεις με δικά σου λόγια την ιστορία που διαβάσαμε;»).
- **εφαρμογή** (π.χ. «τώρα που μάθαμε τόσα πράγματα για τα πουλιά, τι οδηγίες μπορούμε να δώσουμε στη διπλανή τάξη για να φροντίζουν τα πουλάκια που έρχονται στην αυλή μας;»).
- **ανάλυση** (π.χ. «γιατί χρειαζόμαστε φίλους;»).
- **σύνθεση** (π.χ. «τι αλλαγές μπορούμε να κάνουμε στην τάξη μας για να έχουμε περισσότερο χώρο για χορό;»).
- **αξιολόγηση** (π.χ. «συμφωνείτε με αυτό που έκανε ο Χ; γιατί;»).

Συσχέτιση είδους ερωτήσεων και μάθησης/ταξινόμια του Bloom (2/2)

Κατάκτηση της γνώσης

Γλώσσα ➡ εργαλείο επικοινωνίας
αναπαράστασης της γνώσης
αντικείμενο παρατήρησης και επεξεργασίας

Ερωτήσεις = Σκέψη - Μάθηση (1/2)

- **Δύναμη των ερωτήσεων:**
 - τραβούν την προσοχή.
 - γνωστική σύγκρουση – προβληματισμός.
 - στοχαζόμαστε τις εμπειρίες μας.
 - χρήση ανώτερων γνωστικών λειτουργιών (ανάλυση, σύνθεση κ.α.).

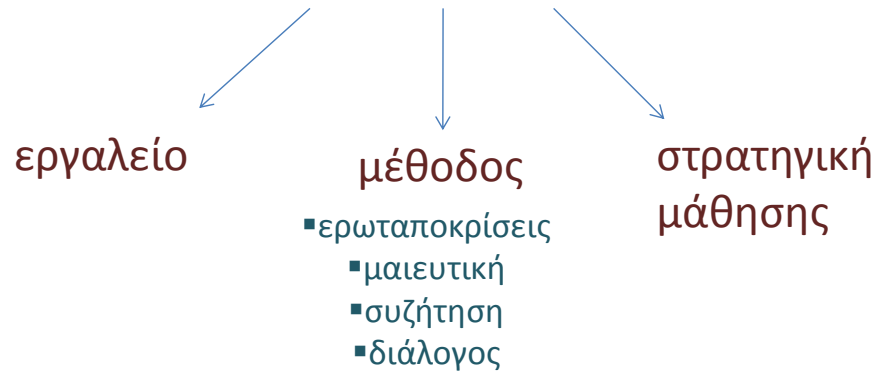
Ερωτήσεις = Σκέψη - Μάθηση (2/2)

- **Δυνατότητες εκπαιδευτικού:**

- να βοηθήσει τα παιδιά στη διερεύνηση ενός θέματος.
- ενθάρρυνση επικοινωνίας.
- ανακάλυψη του αναπτυξιακού επιπέδου των παιδιών.
- φαντασία – δημιουργικότητα – ενσυναίσθηση.
- ενιαιοποίηση της γνώσης.
- έκφραση συναισθημάτων.
- καλλιέργεια γλωσσικών και επικοινωνιακών ικανοτήτων.

Ερωτήσεις

Ταξινόμηση:

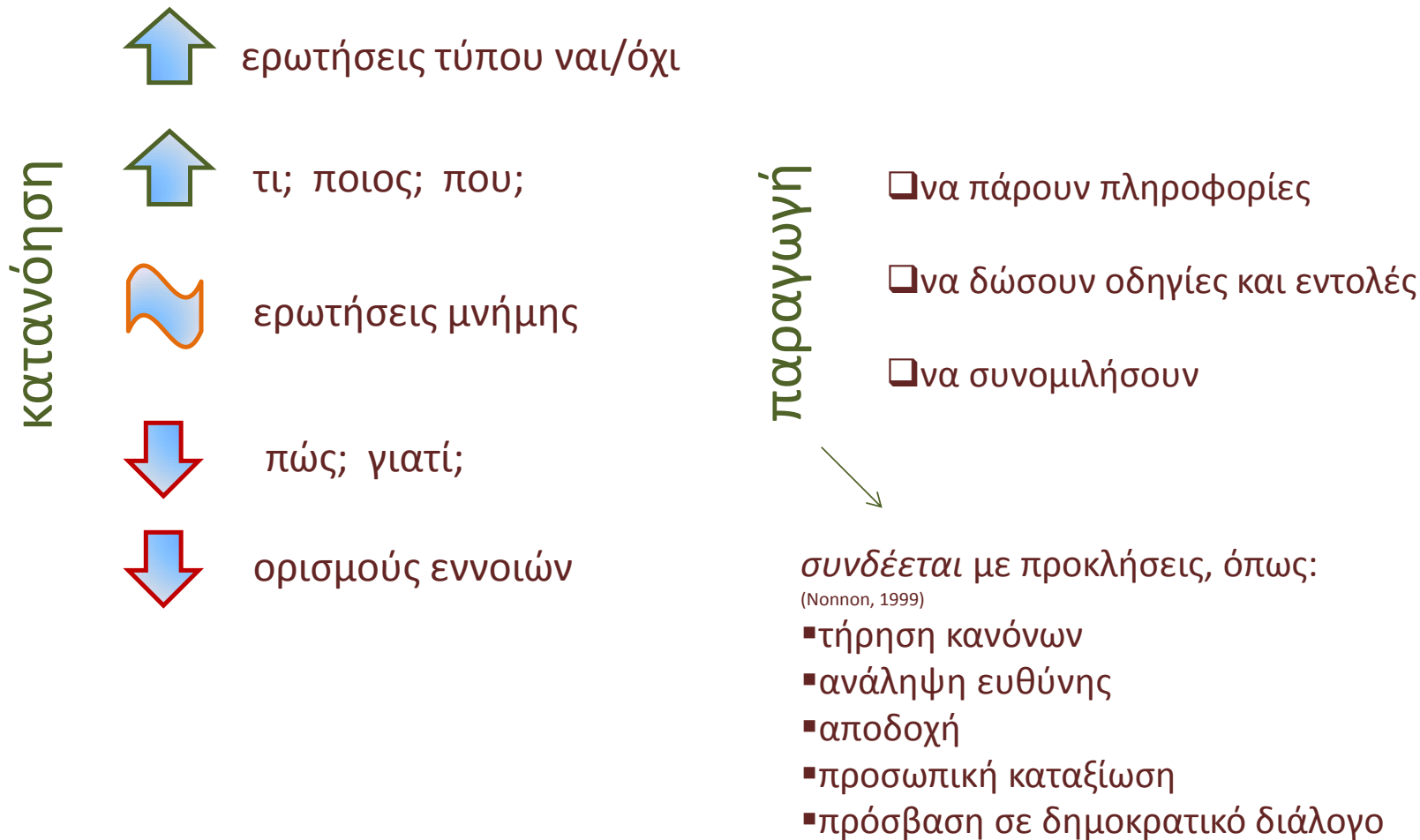
- κλειστές – ανοιχτές
- Bloom: γνώση, κατανόηση, εφαρμογή, ανάλυση, σύνθεση, αξιολόγηση

- Gallagher – Aschner: ρουτίνας, μνήμης, συγκλίνουσας σκέψης, αποκλίνουσας σκέψης, ερωτήσεις που ενθαρρύνουν την αξιολογική κρίση

- σύμφωνα με το ρόλο τους στην επεξεργασία δεδομένων: συλλογής δεδομένων, οργάνωσης δεδομένων, ανάλυσης και επεξεργασίας υπέρβασης

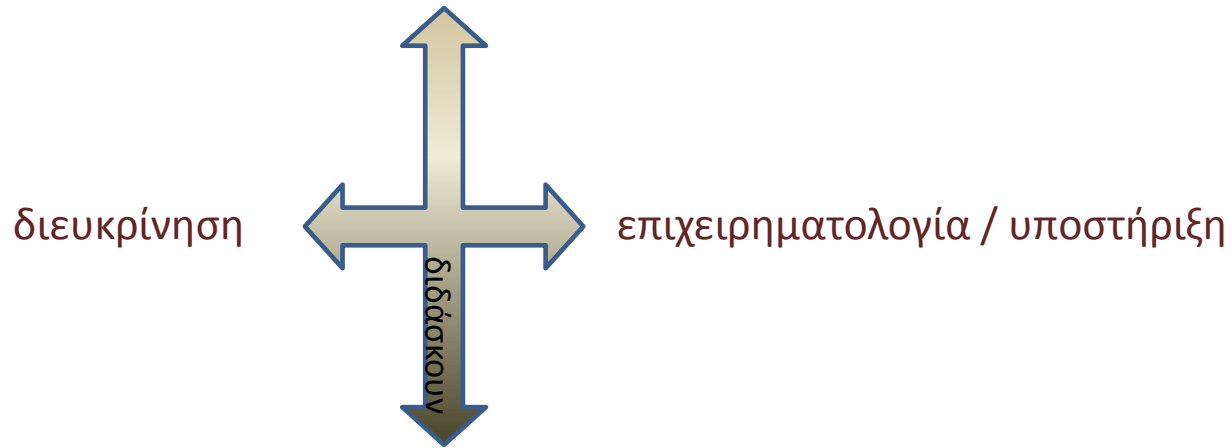

Παιδιά προσχολικής ηλικίας

Συμπληρωματικές Ερωτήσεις

συμπλήρωση / ολοκλήρωση

σαφήνεια
εγκυρότητα
ακρίβεια
συνάφεια
εκβάθυνση σκέψης
ορθότητα επιχειρημάτων

Ρόλος του Εκπαιδευτικού

υπό-
βοηθητικός

παρεμβαίνει
όταν
χρειάζεται

οργανώνει

ενθαρρύνει

δημιουργεί
κατάλληλο
περιβάλλον και
προϋποθέσεις

Ερωτήσεις κλειδιά/Καθοδηγητικές

- **Χαρακτηριστικά:**

- Δημιουργούνται από τον εκπαιδευτικό για κάποιο σκοπό,
- Ανοιχτού τύπου,
- Διευκολύνουν την ενιαιοποίηση της γνώσης,
- Προκαλούν το ενδιαφέρον,
- Ευνοούν την ανάπτυξη εννοιών,
- Ευνοούν την σε βάθος έρευνα,
- Έχουν νόημα για τα παιδιά,
- Ενεργοποιούν ανώτερες γνωστικές λειτουργίες (α.σ.α).

- **Υποβολή πετυχημένων ερωτήσεων:**

- Ακροατήριο,
- Στόχος,
- Ακρόαση – σεβασμός – χρόνος,
- Προσοχή σε μη λεκτικά μηνύματα,
- *Θέμα ,
- Ερωτήσεις διαφόρων ειδών και επιπέδων,
- Γνήσιες με στόχο τον πραγματικό διάλογο,
- Σαφείς,
- Σύντομες,
- Ισότιμη κατανομή σε όλα τα παιδιά της τάξης,
- Πρώτα το όνομα του παιδιού και μετά την ερώτηση,
- Θετικός τρόπος – ενθάρρυνση.

Λανθασμένες απαντήσεις

- Δίνουν το λόγο σε άλλον.
- Απόρριψη χωρίς εξήγηση.
- Αρνητικός σχολιασμός.
- Απάντηση από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό.
- * Δεν βοηθάμε το παιδί να συνειδητοποιήσει το «λάθος».

Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει:

- να γνωρίζει τον τρόπο σκέψης των μαθητών
- το κοινωνικοσυναισθηματικό τους περιβάλλον
- να παρατηρεί συστηματικά το παιδί
 - να ακολουθεί σύγχρονες ψυχοπαιδαγωγικές μεθόδους

Πρακτικές στο διάλογο με τα παιδιά - παραδείγματα

- Αν συναντήσεις ένα αδέσποτο σκυλάκι θα ήθελες να το ταΐσεις; Έχει πάει στον κτηνίατρο αυτό το ζώακι; Πρέπει να πηγαίνουν στον γιατρό; Κρύβουν κινδύνους για τη ζωή μας τα αδέσποτα ζώα; Έχουν σπίτι και τροφή τα αδέσποτα ζώακια;
- Όταν ένα παιδί απαντάει σωστά σε μία ερώτηση, τότε εγώ τι απαντώ-λέω;
- «Μπράβο, πολύ σωστά Γιώργο» και συνεχίζω με άλλες ερωτήσεις.

Καλές πρακτικές

- Τι μπορούμε να κάνουμε για να βοηθήσουμε ένα αδέσποτο σκυλάκι; Πώς ξέρουμε ότι ένα ζώο είναι αδέσποτο; Τι μπορούμε να κάνουμε για να μην υπάρχουν αδέσποτα ζώα;
- Όταν ένα παιδί απαντάει σωστά σε μία ερώτηση, τότε εγώ τι απαντώ-λέω; Όταν ένα παιδί απαντάει σωστά σε μία ερώτηση, τότε εγώ τι απαντώ-λέω;
- «Ο Γιώργος μας είπε έναν τρόπο με τον οποίο μπορούμε να, με ποιον άλλο τρόπο μπορούμε να...;».

Καλές και κακές πρακτικές στο διάλογο με τα παιδιά (1/2)

Ας συζητήσουμε καλές και κακές πρακτικές στο διάλογο με τα παιδιά (παράδειγμα από το βιβλίο της Μ. Μπριρμπίλη)

- Νηπιαγωγός: Το καλοκαίρι, που λέτε, είχα πάει διακοπές. Εκεί γνώρισα ένα κοριτσάκι. Το κοριτσάκι αυτό το λέγανε Νορίκο. Δεν είναι λίγο περίεργο το όνομα της;
- Παιδί: Ναι.
- Νηπιαγωγός: Ξέρετε γιατί;
- Παιδί: Γιατί;
- Νηπιαγωγός: Γιατί δεν ήταν από την Ελλάδα!
- Παιδί: Ήταν από άλλη χώρα.
- Νηπιαγωγός: Ήταν από άλλη χώρα. Από πού λέτε να ήταν; Για πες μας;
- Παιδί: Από τη Γερμανία.
- Νηπιαγωγός: Όχι από τη Γερμανία.
- Παιδί: Από την Αγγλία.

Καλές και κακές πρακτικές στο διάλογο με τα παιδιά (2/2)

- Νηπιαγωγός: Για σκεφτείτε λίγο το όνομα της. «Νορίκο». Από πού μπορεί να ήταν, ε;
- Παιδί: Από τη Ρωσία.
- Νηπιαγωγός: Ούτε από τη Ρωσία. Η Δήμητρα.
- Δήμητρα: Ε ε ε...
- Νηπιαγωγός: Θέλετε να σας πω;
- Παιδιά: Ναι!
- Νηπιαγωγός: Ήταν από την Κίνα.
- Παιδί: Ααα! Το είχα στο μυαλό μου.
- Νηπιαγωγός: Το είχες στο μυαλό σου; Ήταν λίγο διαφορετικοί από εμάς.

Πώς θα ενισχύσουμε τη συμμετοχή και το διάλογο κατά τις λεκτικές αλληλεπιδράσεις (1/7)

- **Είδος ερωτήσεων:**

- **που απαιτούν χρήση ανώτερων γνωστικών λειτουργιών- διδασκαλία δεξιοτήτων σκέψης**

«Τι προβλέπετε ότι θα συμβεί αν ρίξουμε τη ζάχαρη στο νερό;» «Τι συμπέρασμα βγάζουμε από αυτή την ιστορία;», «Τι φαντάζεστε ότι θα γίνει;».

«Πως μπορούμε να εξηγήσουμε αυτό που έγινε;», «Πείτε μου ένα λόγο για τον οποίο έγινε αυτό;» «Για δώστε μου ένα παράδειγμα...», «Εσένα, Ηλία, ποια είναι η γνώμη σου;», «Η γνώμη του Γιώργου είναι να...».

«Γιατί συνέβη αυτό;», «Πως μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε αυτό για να..», «Ποια προβλήματα θα είχαμε αν..».

Πώς θα ενισχύσουμε τη συμμετοχή και το διάλογο κατά τις λεκτικές αλληλεπιδράσεις (2/7)

- **Είδος ερωτήσεων:**

- **ερωτήσεις επίλυσης προβλημάτων.**

π.χ. «τι πρέπει να κάνουμε, όταν κάποιος μας χτυπήσει επίτηδες;

- *Μπορείς να μου δώσεις ένα παράδειγμα; Μία φορά που σε χτύπησε κάποιος...; Αν κατάλαβα καλά λες ότι...; Τι εννοείς όταν λες...;*
- *Πώς το ξέρεις αυτό; Από πού το άκουσες; Ποιος σου το είπε; Λες λοιπόν ότι... Είναι αρκετό να... για να πούμε ότι...; Τι θα έλεγες σε κάποιον άλλο, αν έλεγε το ίδιο για σένα; Πώς μπορούμε να βρούμε αν αυτό που λες είναι αλήθεια;*
- *Τι σε έκανε να αισθανέσαι έτσι; Αυτή είναι δική σου ιδέα ή στην είπε κάποιος άλλος;*
- *Αν γίνει αυτό που λες τότε τι θα γινόταν με...; Υπάρχουν άλλες λύσεις / άλλοι τρόποι να αντιμετωπίσουμε...; Αν γίνει αυτό που λες, τι άλλο θα μπορούσε να συμβεί μετά;*
- *Λες ότι... Τι νομίζεις ότι θα έλεγαν άλλοι άνθρωποι γι' αυτό; Υπάρχει κάποιος άλλος που πιστεύει κάτι διαφορετικό;*

Πώς θα ενισχύσουμε τη συμμετοχή και το διάλογο κατά τις λεκτικές αλληλεπιδράσεις (3/7)

- **Είδος ανατροφοδότησης:**

- **συνεχής και άμεση,**

- **έπαινος του τρόπου σκέψης και της ικανότητας των παιδιών να συμμετέχουν στη συζήτηση.**

π.χ. «αυτή είναι μια καλή ιδέα / πρόταση / ένας πολύ καλός τρόπος για να βοηθήσουμε τα αδέσποτα ζώα. Τι άλλο θα μπορούσαμε να κάνουμε;», «μου αρέσει που ακούτε ο ένας τον άλλο πριν μιλήσετε», «χαίρομαι που προσπαθείτε να σκεφτείτε τι μπορούμε να φτιάξουμε για...»).

Πώς θα ενισχύσουμε τη συμμετοχή και το διάλογο κατά τις λεκτικές αλληλεπιδράσεις (4/7)

- **Είδος ανατροφοδότησης:**
 - **με την παρατήρηση προτύπου:**
 - υιοθετώντας τη συνήθεια να σκεφτόμαστε «φωναχτά», βοηθάμε τα παιδιά να «δουν» και να «ακούσουν» πώς λειτουργεί το μυαλό ενός «ειδικού» ή «ερευνητή», π.χ.
 - «Αναρωτιέμαι αν μπορούμε να φτιάξουμε έναν μικρό κήπο μέσα στην τάξη... Άραγε έχουμε αρκετό χώρο; Και που θα μπορούσαμε να τον βάλουμε.. Για να απαντήσω όμως σε αυτή την ερώτηση πρέπει να ξέρω.. Πού μπορώ άραγε να βρω πληροφορίες για..; Σκέφτομαι να ψάξω πρώτα... Ύστερα, μπορώ να ρωτήσω...».
 - **θέτοντας ερωτήσεις αναστοχασμού:**
 - «Τι ήταν αυτό που μέρδεψε εσένα /ή την ομάδα σου την περασμένη εβδομάδα; Τι έκανες εσύ/ ή η ομάδα σου για να ξεπεράσετε το πρόβλημα;
 - «Τι ήταν αυτό που έμαθες από τη δουλειά σου/στη συνεργασία σου με το Νίκο και την Άννα; Πώς το έμαθες; Πώς κατάλαβες ότι το έμαθες καλά; Πώς θα μπορούσες να το δείξεις στη Μίνα;»

Πώς θα ενισχύσουμε τη συμμετοχή και το διάλογο κατά τις λεκτικές αλληλεπιδράσεις (5/7)

- **Ενίσχυση των πολλών ιδεών:**
 - **παροτρύνοντας τα παιδιά να σκεφτούν:**
 - «Αυτή είναι μια λύση/μια καλή ιδέα που προτείνετε. Σκέφτεστε κάποια άλλη; Συμφωνείτε όλοι; Υπάρχει κάποιος που διαφωνεί, κάποιος που έχει άλλη γνώμη; Ποια;»
 - **εναλλακτικές λύσεις:**
 - «Ο Ορέστης, λέει να πάμε στον ζωολογικό κήπο. Ποιος άλλος συμφωνεί με την ιδέα του;», «Μαργαρίτα, τι γνώμη έχεις γι' αυτό που είπε η Μαρία;»,
 - **απαντώντας στις ερωτήσεις τους με μια ερώτηση:**
 - «Αυτή είναι μια καλή ερώτηση. Εσύ τι λες; Γιατί νομίζεις ότι συμβαίνει αυτό; Οι υπόλοιποι τι λένε;»

Πώς θα ενισχύσουμε τη συμμετοχή και το διάλογο κατά τις λεκτικές αλληλεπιδράσεις (6/7)

- **Σύνοψη των ιδεών και λήψη αποφάσεων από τα παιδιά :**
 - **περίληψη βασικών σημείων:**
 - «άρα, όπως είπανε ο Απόστολος, η Αγγελική και η Μαρία, για να μπορούμε να μιλάμε όλοι στην παρεούλα χρειάζεται να σηκώνουμε το χέρι μας. Τι άλλο πιστεύετε ότι μπορούμε να κάνουμε για να....;» ή «ποιος άλλος συμφωνεί μαζί τους;».
 - **διάκριση των σημαντικών από τα ασήμαντα:**
 - «άρα, πολύ σημαντικό είναι να κρατήσουμε στο μυαλό μας....».
 - **στοιχεία σαφείς ιδέες για το τι αποφάσισε η ομάδα:**
 - «άρα παιδιά, από τη συζήτηση μας βγάζουμε το συμπέρασμα ότι...» ή «αφού ακούσαμε πολλές απόψεις/ιδέες, όλη η ομάδα συμφωνεί λοιπόν να ...».

Πώς θα ενισχύσουμε τη συμμετοχή και το διάλογο κατά τις λεκτικές αλληλεπιδράσεις (7/7)

- **Διδασκαλία δεξιοτήτων σκέψης εξήγηση εννοιών:**
 - να διδάξουμε έννοιες εξηγώντας τη σημασία τους για την επικοινωνία.
π.χ. «να θυμηθούμε όλα αυτά που είπαμε και να σκεφτούμε τι μας λένε;».
 - **Η στρατηγική της «φωναχτής σκέψης»:**
 - «Για πες μου τι σκέφτεσαι να κάνεις; Και μετά;».
 - «Λες λοιπόν ότι σκέφτεσαι να βάλεις περισσότερα τουβλάκια. Τι θα γίνει άραγε αν βάλεις περισσότερα τουβλάκια;».
 - «Έβαλες λοιπόν περισσότερα τουβλάκια. Τι παρατηρείς τώρα; Τι έγινε τώρα που έβαλες περισσότερα τουβλάκια;».
 - «Ήταν καλή ιδέα τελικά να βάλεις περισσότερα τουβλάκια;», «σκέφτεσαι κάποια άλλη λύση/άλλον τρόπο για να...;».
 - **επαναδιατυπώνοντας τις απαντήσεις τους, με κατάλληλους όρους:**
 - «εσύ πιστεύεις/νομίζεις λοιπόν ότι...».

Τι να παρατηρώ για να διαπιστώσω τα αποτελέσματα της παιδαγωγικής του διαλόγου (1/3)

- Την έμφαση στην επικοινωνιακή διαδικασία της ανοιχτής ανταλλαγής ιδεών και απόψεων.
- Την ποσότητα και την ποιότητα της συμμετοχής των παιδιών στη διαλογική διαδικασία.
- Την ενθάρρυνση της συμμετοχής, της ελεύθερης έκφρασης των απόψεων, ενθάρρυνση της αντιπαράθεσης των προσωπικών θεωριών, της δημιουργίας υποθέσεων και εξηγήσεων βάσει εμπειριών, της συνεργατικής δράσης και της συλλογικής επεξεργασίας επίλυσης προβλημάτων, της κριτικής και δημιουργικής σκέψης.
- Την ποιότητα της λεκτικής αλληλεπίδρασης (δημιουργική εμπλοκή των ιδεών του ενός με του άλλου).

Τι να παρατηρώ για να διαπιστώσω τα αποτελέσματα της παιδαγωγικής του διαλόγου (2/3)

- Δυνατότητες πολλαπλών ευκαιριών για αλληλεπίδραση και επικοινωνία μέσα από την οργάνωση του χώρου, του χρόνου και του καθημερινού προγράμματος.
- Το είδος και το επίπεδο των παιδαγωγικών ερωτήσεων (ανοιχτές, παραγωγικές, συμπληρωματικές, που απαιτούν χρήση ανώτερων γνωστικών λειτουργιών παροτρύνοντας να χρησιμοποιήσουν τη σκέψη, την κρίση, τη φαντασία και τη δημιουργικότητα για να παράγουν κάτι καινούριο ή να λύσουν ένα πρόβλημα).
- Την ενθάρρυνση και εκμάθηση της υποβολής παραγωγικών ερωτήσεων από τα παιδιά.
- Το είδος και την ποιότητα της ανατροφοδότησης του/της εκπαιδευτικού.

Τι να παρατηρώ για να διαπιστώσω τα αποτελέσματα της παιδαγωγικής του διαλόγου (3/3)

- Το επίπεδο της συνεργατικής δράσης των παιδιών.
- Το επίπεδο της ανάπτυξης των γλωσσικών, επικοινωνιακών δεξιοτήτων και δεξιοτήτων σκέψης των παιδιών.
- Τις παιδαγωγικές πρακτικές που αφορούν την ενθάρρυνση στο διάλογο (π.χ. όλες οι θέσεις ή ερωτήσεις των παιδιών αντιμετωπίζονται με σεβασμό, καμία δε μένει αναπάντητη, δεν αγνοείται, δεν κριτικάρεται ως ανούσια ή λανθασμένη, οι ερωτήσεις απευθύνονται ισότιμα σε όλα τα παιδιά, είναι σαφείς, σύντομες, ο χρόνος αναμονής μεταξύ ερώτησης και απάντησης είναι αρκετός ώστε το παιδί ν' απαντήσει, επαναδιατυπώνονται οι απόψεις των παιδιών και συνοψίζονται κατά διαστήματα, ορίζονται από κοινού οι κανόνες της συζήτησης).
- Τη στάση των παιδιών στη διαλογική επικοινωνία (δε φοβούνται να δώσουν λανθασμένες απαντήσεις, παράγουν ερωτήσεις, νιώθουν ελεύθερα να πουν αυτό που σκέφτονται).

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σημείωμα Αναφοράς

- Copyright Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, Αυγητίδου Σοφία. «Πρακτική Άσκηση». Έκδοση: 1.0. Φλώρινα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<https://eclass.uowm.gr/courses/NURED250/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Όχι Παράγωγα Έργα Μη Εμπορική Χρήση 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Ως Μη Εμπορική ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

